

Fremsat den 17. marts 2010 af socialministeren (Benedikte Kiær)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Skærpelse af reaktionsmuligheder over for kriminalitetstruede børn og unge)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 941 af 1. oktober 2009, som ændret ved § 10 i lov nr. 434 af 8. maj 2006 og § 2 i lov nr. 316 af 28. april 2009 foretages følgende ændringer:

1. I § 57 b indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at barnet eller den unge i tilknytning til en afgørelse om ungepålæg, der indebærer, at barnet eller den unge skal at være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. stk. 3, nr. 2, kan underlægges elektronisk overvågning, når der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge ikke vil overholde det meddelte pålæg, og det vurderes, at elektronisk overvågning vil være medvirkende til at få barnet eller den unge til at efterleve pålægget.

Stk. 5. Afgørelsen om elektronisk overvågning efter stk. 4 skal stå i rimeligt forhold til indholdet af og formålet med ungepålægget.

Stk. 6. Afgørelsen om elektronisk overvågning efter stk. 4 træffes for en afgrænset periode på højst 1 måned ad gangen. Den samlede varighed af elektronisk overvågning må ikke overstige 3 måneder inden for en periode på 12 måneder.«

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 7-10.

2. § 57 b, stk. 7, der bliver stk. 10, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 10. Politiet kan yde bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter § 64, stk. 2, når disse beføjelser udøves i forbindelse med en afgørelse om ungepålæg.

Stk. 11. Socialministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om politiets bistand til kommunerne i forbindelse med gennemførelse af ungepålæg.«

3. I § 64, stk. 1, indsættes efter »§§ 51,«: »57 b,«.

4. I § 64, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Kommunen kan hente og bringe barnet eller den unge til stedet, hvor ungepålægget skal opfyldes, med henblik på at fuldbyrde afgørelser efter § 57 b.«

5. § 123, stk. 1, affattes således:

»Sikrede afdelinger i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge må alene anvendes, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet. Isolation, fiksering mv. i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge må alene anvendes, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betingelserne herfor. Aflåsning om natten af værelser i sikrede afdelinger betragtes ikke som isolation.«

6. I § 174 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Socialministeren kan fastsætte regler om opkrævning af en fast takst hos kommunerne, når unge under 18 år har ophold i Kriminalforsorgens institutioner.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Elektronisk overvågning (elektronisk fodlænke) i tilknytning til et ungepålæg
 - 2.2. Politiets bistand i forbindelse med håndhævelse af ungepålæg
 - 2.3. Lempelse af kriterierne for anbringelse på sikrede institutioner
 - 2.4. Finansieringsregler vedr. unge kriminelle
3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
5. De administrative konsekvenser for borgere
6. De miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Forslaget er en del af aftalen mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti om finansloven for 2010. Parterne er enige om, at der, ud over de kriminalitetsforebyggende initiativer som er aftalt i forbindelse med satspuljeaftalen for 2010, er behov for en markant yderligere styrkelse af indsatsen mod ungdomskriminalitet. Der er brug for en mere konsekvent indsats over for børn og unge, der begår kriminalitet.

Regeringen nedsatte i slutningen af 2007 en kommission vedrørende ungdomskriminalitet, som fik til opgave at gennemgå den eksisterende indsats mod ungdomskriminalitet og komme med anbefalinger vedrørende den fremtidige indsats. Kommissionen afgav i september 2009 betænkning nr. 1508 "Indsatsen mod ungdomskriminalitet" med en lang række anbefalinger om kriminalpræventive tiltag og om såvel strafferetlige som ikke strafferetlige reaktioner over for børn og unge med kriminalitetsproblemer.

På baggrund af kommissionens betænkning offentliggjorde regeringen den 7. oktober 2009 sit udspil »Mere konsekvens, opfølgning og omsorg – en markant styrket indsats mod ungdomskriminalitet«. Dette lovforslag udmønter dele af regeringsudspillet.

Forslaget skal ses i sammenhæng med andre lovforslag fra regeringen, herunder lovforslaget om styrkelse af indsatsen over for kriminalitetstruede børn og unge, det samtidigt fremsatte lovforslag på Justitsministeriets område om ungdomskriminalitet og lovforslaget om Barnets Reform, der fremsættes i slutningen af marts 2010, der har til formål at styrke den tidlige forebyggelse af sociale problemer hos udsatte børn og unge generelt.

Formålet med forslagene er at forebygge kriminalitet gennem en konsekvent reaktion og opfølgning og at styrke den forebyggende indsats mod ungdomskrimina-

litet i kommunerne. Dette gøres ved at give kommunerne bedre rammer og flere værktøjer samt at sikre en konsekvent indsats fra kommunernes side.

Dette lovforslag indeholder 4 hovedelementer:

- Indførelsen af mulighed for elektronisk overvågning (elektronisk fodlænke) i tilknytning til et ungepålæg.
- Kommunens foranstaltninger for at sikre overholdelsen af ungepålæg og politiets eventuelle bistand hermed.
- Lempelse af kriterierne for anbringelse på sikrede institutioner.
- Kommunernes betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Elektronisk overvågning (elektronisk fodlænke) i tilknytning til et ungepålæg

2.1.1 Gældende ret

Med virkning fra 1. juli 2009 er kommunerne forpligtede til i visse nærmere angivne situationer at meddele et ungepålæg. Ungepålægget blev indført i lov om social service (serviceloven) ved lov nr. 317 af 28. april 2009 om skærpelse af reglerne om forældrepålæg og indførelse af ungepålæg og kan bl.a. meddeles i situationer, hvor der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har begået kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed, eller at barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer. Afgørelsen om et ungepålæg kan træffes uden barnets eller den unges og forældremyndighedsindehaverens samtykke og kan pålægge børn og unge at udføre en eller flere konkrete handlepligter, som skal være egnede til at bidrage til en løsning af den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder bl.a. fastsættes, at barnet eller den unge skal være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt i en given periode.

Der er ikke knyttet strafferetlige sanktioner til manglende efterlevelse af ungepålægget. Ungepålægget vil dog kunne ledsages af et tilsvarende forældrepålæg, hvor forældrene pålægges konkrete handlepligter, som bidrager til eller supplerer barnets eller den unges efterlevelse af ungepålægget. Et sådant ledsagende forældrepålæg vil kunne håndhæves som andre forældrepålæg, herunder ved at standse udbetalingen af børnefamilieydelsen ved manglende efterlevelse. Hvis ungepålægget vurderes ikke at være tilstrækkeligt, eller barnet eller den unge ikke overholder pålægget, skal kommunalbestyrelsen vurdere behovet for en relevant reaktion, herunder om der er grundlag for at iværksætte andre foranstaltninger efter servicelovens § 52, stk. 3, fx anbringelse uden for hjemmet.

Det giver ofte anledning til bekymring, når børn og unge befinder sig ude om natten, uden at deres forældre eller andre voksne er sammen med dem. Regeringen vurderer, at der er behov for et redskab, der giver kommunerne bedre mulighed for at sikre overholdelsen af et ungepålæg om fx at være hjemme om aftenen og om natten. Formålet med dette er bl.a. at undgå, at barnet eller den unge søger fællesskab i uhensigtsmæssige grupperinger.

2.1.1.1 Forholdet til anden lovgivning

Persondataloven regulerer behandling af personoplysninger, som helt eller delvist foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, og ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, jf. persondatalovens § 1, stk. 1. En række af lovens bestemmelser, herunder lovens § 5, stk. 1-3, §§ 6-8, gælder også for manuel videregivelse af personoplysninger til en anden forvaltningsmyndighed.

Det følger af persondatalovens § 2, stk. 1, at regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning, som giver den registrerede en bedre retsstilling, går forud for reglerne i persondataloven.

Bestemmelsen indebærer, at persondataloven finder anvendelse, hvis regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning giver den registrerede en dårligere retsstilling. Det fremgår imidlertid af forarbejderne til persondataloven (jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, side 4057 (forslag nr. L 147)), at det ikke gælder, hvis den dårligere retsstilling har været tilsigtet og i øvrigt ikke strider mod databeskyttelsesdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger).

Der er adgang til at fravige persondatalovens regulering ved lov. Det forudsætter dog som nævnt, at reguleringen ikke strider mod databeskyttelsesdirektivet. Om forholdet til databeskyttelsesdirektivet henvises til pkt. 7 nedenfor.

Der er i persondatalovens § 5 fastsat en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger, herunder at behandling af personoplysninger skal ske i overensstemmelse med god databehandlingskik, jf. § 5, stk. 1. Lovens § 5, stk. 2, fastsætter bl.a., at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål, og at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Det følger endvidere af bestemmelsen, at oplysninger skal ajourføres, og at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Persondatalovens § 6, stk. 1, indeholder de generelle betingelser for, hvornår behandling, herunder videregivelse af ikke-fortrolige og almindelige fortrolige personoplysninger, må finde sted. Af bestemmelsen følger, at behandling af personoplysninger kun må finde sted, hvis en af de i nr. 1-7 angivne betingelser er opfyldt, herunder, at den registrerede har givet sit samtykke, at behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller at behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt.

Videregivelse og anden behandling af følsomme personoplysninger er reguleret i persondatalovens §§ 7 og 8. Bestemmelsen i § 7 omfatter oplysninger om race-mæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold samt helbredsoplysninger (herunder oplysninger om en fysisk persons tidligere, nuværende eller fremtidige fysiske eller psykiske tilstand samt oplysninger om medicinforbrug eller misbrug af narkotika, alkohol eller lignende nydelsesmidler mv.) og seksuelle forhold.

Efter persondatalovens § 7, stk. 1, må der ikke behandles følsomme oplysninger, der er opregnet i bestemmelsen. Efter § 7, stk. 2, finder bestemmelsen i stk. 1 dog ikke anvendelse, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling, jf. § 7, stk. 2, nr. 1. Bestemmelsen i § 7, stk. 1, finder end-

videre ikke anvendelse, hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, jf. § 7, stk. 2, nr. 4. Det kan bl.a. være tilfældet med hensyn til offentlige myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse.

For så vidt angår oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end dem, der er nævnt i persondatalovens § 7, fremgår det af lovens § 8, stk. 2, at sådanne oplysninger ikke må videregives. Videregivelse kan dog bl.a. finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen (nr. 1), hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningen angår (nr. 2), eller hvis videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe (nr. 3).

Efter persondatalovens § 8, stk. 3, må forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, kun videregive oplysninger omfattet af § 8, stk. 1, og § 7, stk. 1, hvis betingelserne i § 8, stk. 2, nr. 1 eller 2, er opfyldt, eller hvis videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

2.1.2 Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der skabes hjemmel til at anvende elektronisk overvågning i forhold til børn og unge, der har fået et ungepålæg om at være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 2. Hvis barnet eller den unge forlader hjemmet i strid med pålægget, vil det således blive registreret med det samme, og den pågældende vil kunne bringes hjem, evt. med bistand fra politiet, jf. afsnit 2.2. Muligheden for at kunne overvåge om barnet eller den unge overholder pålægget samt muligheden for at politiet kan bistå med at bringe barnet eller den unge hjem, forventes i sig selv at ville have en præventiv virkning.

Det foreslås, at afgørelse om brug af elektronisk overvågning i tilknytning til et ungepålæg kan træffes, 1) når der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge ikke vil overholde et sådant pålæg, og 2) det vurderes, at en afgørelse om elektronisk overvågning vil være medvirkende til at få barnet eller den unge til at efterleve pålægget. En sådan afgørelse kan kun træffes, når afgørelsen vurderes at stå i rimeligt forhold til indholdet af og formålet med ungepålægget.

Den elektroniske overvågning er tænkt som et pædagogisk værktøj, der kan anvendes i tilfælde, hvor det bidrager til, at barnet eller den unge efterlever sit pålæg. Dette kan fx være i situationer, hvor barnet eller den unge har fået et pålæg om i en bestemt periode at være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, og forældrene har behov for støtte til at sikre barnets eller den unges efterlevelse af dette pålæg. Elektronisk overvågning kan ikke erstatte en pædagogisk indsats eller anden støtte, men kan bruges som et redskab i den pædagogiske indsats til at gennemføre målsætninger om, at barnet eller den unge skal være udhvilet og veloplagt, når den pågældende møder i skolen om morgenen.

Anvendelse af elektronisk overvågning skal ske i samarbejde med forældrene. Det skyldes bl.a., at det rent pædagogisk er nødvendigt, at forældremyndighedens samarbejder omkring ungepålægget. Hertil kommer, at det ikke vil være muligt for kommunalbestyrelsen at skaffe sig adgang til hjemmet for at opstille det nødvendige udstyr, uden forældrene indvilliger heri. I de tilfælde, hvor barnet eller den unge har bopæl hos andre end sine forældre, vil der tillige skulle indhentes samtykke til opstilling af det elektroniske overvågningsudstyr fra den eller de personer, der har rådighed over boligen.

Ved afgørelse om anvendelse af elektronisk overvågning skal barnets eller den unges synspunkter tillægges passende vægt i overensstemmelse med den pågældendes alder og modenhed, og i tilfælde hvor elektronisk overvågning anvendes over for unge på 15 år og derover, vil det forudsætte, at den pågældende indvilliger i ordningen. Det vil under ingen omstændigheder være muligt fysisk at tvinge barnet eller den unge til at få påsat en elektronisk fodlænke, da en sådan magtanvendelse må anses for at være i strid med et grundlæggende proportionalitetsprincip.

Det bemærkes endvidere, at der ikke er strafferetlige sanktioner forbundet med manglende efterlevelse af et ungepålæg, og der heller ikke vil være strafferetlige sanktioner forbundet med manglende efterlevelse af en afgørelse om elektronisk overvågning. Det forventes, at afgørelser om elektronisk overvågning vil blive benyttet i begrænset omfang. Hvis ungepålægget ikke vurderes at være tilstrækkeligt, eller barnet eller den unge ikke overholder pålægget, skal kommunalbestyrelsen vurdere behovet for en relevant reaktion, herunder om der er grundlag for at iværksætte andre foranstaltninger efter servicelovens § 52, stk. 3, fx anbringelse uden for hjemmet.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen, samtidig med at der træffes afgørelse om elektronisk overvågning, træffer afgørelse om varigheden af denne. Den elektro-

niske overvågning kan højst have en varighed af 1 måned og kan derefter forlænges. Pålægget om elektronisk overvågning kan dog højst have en varighed af 3 måneder inden for en periode på 12 måneder.

Det foreslås, at elektronisk overvågning kun kan foregå, når barnet eller den unge opholder sig hjemme fx hos forældrene eller i egen bolig. Det er i forbindelse med afgørelsen vigtigt, at der fastsættes klare vilkår for, hvornår barnet eller den unge skal opholde sig i hjemmet, herunder også hvordan eventuelle afvigelser fra vilkårene skal fungere, fx i forbindelse med fritidsaktiviteter, familiebesøg og ferie mv.

Efter forslaget yder Kriminalforsorgen bistand til kommunernes anvendelse af elektronisk overvågning efter nærmere aftale med kommunerne, herunder vedrørende betaling for bistanden. Kriminalforsorgens bistand består i at stille det tekniske udstyr til rådighed for kommunen samt instruere kommunen i at montere det elektroniske udstyr på den unge og i den unges hjem. Kriminalforsorgen varetager også den elektroniske overvågning af den unge og holder øje med, om den unge overholder de aftaler om den unges ophold i hjemmet, som er fastlagt i forbindelse med afgørelsen om elektronisk overvågning. I tilfælde af brud på aftalen kontakter Kriminalforsorgen kommunen.

Det foreslås, at afgørelsen om elektronisk overvågning skal kunne indbringes for de sociale nævn efter de almindelige klageregler, jf. servicelovens §§ 166 og 167, og afgørelsen kan desuden indbringes for domstolene.

2.1.2.1. *Behandling af oplysninger*

Den foreslåede bestemmelse giver adgang til, at der indsamles, registreres og anvendes personoplysninger om barnet eller den unge, som bliver underlagt elektronisk overvågning. Dette indebærer, at persondatalovens regler vil finde anvendelse på forhold, der er reguleret af den foreslåede § 57 b, stk. 4-6.

Formålet med indsamlingen af oplysninger om barnet eller den unge er som anført ovenfor at sikre overholdelsen af et ungepålæg om fx at være hjemme om aftenen og natten. Der vil således blive registreret oplysning om, at den unge forlader hjemmet, hvis dette er i strid med pålægget. Denne oplysning vil blive anvendt af kommunen til at vurdere, om overtrædelsen af pålægget er så omfattende, at barnet eller den unge skal bringes hjem igen. Det vurderes derfor, at indsamlingen sker til et udtrykkeligt angivent og sagligt formål, og at den senere behandling er forenelig hermed. Endvidere registreres der alene oplysning om, at den unge har forladt hjemmet, hvorfor det vurderes, at den foreslåede regel er proportional med det forfulgte formål.

Som anført ovenfor skal anvendelse af elektronisk overvågning ske i samarbejde med de involverede parter. Dette vil sige, at forældrenes samtykke altid skal indhentes, ligesom der altid skal indhentes samtykke fra den unge, hvis denne er over 15 år. Der skal endvidere indhentes samtykke fra den eller de personer, der har rådighed over den unges bopæl, såfremt den unge ikke bor hos sine forældre. Dermed er bestemmelsen i overensstemmelse med persondatalovens §§ 6-8.

Som anført i punktet ovenfor foreslås det, at Kriminalforsorgen yder bistand til kommunernes anvendelse af elektronisk overvågning ved at stille det tekniske udstyr til rådighed for kommunen samt instruere kommunen i at montere det elektroniske udstyr. Kriminalforsorgen vil også varetage den elektroniske overvågning af den unge. På baggrund heraf anses Kriminalforsorgen for databehandler i persondatalovens forstand.

Efter persondatalovens § 41, stk. 1, må personer, virksomheder mv., der udfører arbejde under den dataansvarlige eller databehandleren, og som får adgang til oplysninger, kun behandle disse efter instruks fra den dataansvarlige, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov. Når en dataansvarlig overlader en behandling af oplysninger til en databehandler, skal den dataansvarlige sikre sig, at databehandleren kan træffe de i § 41, stk. 3-5, nævnte tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, og påse, at dette sker, jf. § 42, stk. 1. Efter bestemmelsens stk. 2, skal gennemførelse af en behandling ved en databehandler ske i henhold til en skriftlig aftale parterne imellem. Af aftalen skal det fremgå, at databehandleren alene handler efter instruks fra den dataansvarlige, og at reglerne i § 41, stk. 3-5, ligeledes gælder for behandlingen ved databehandleren.

Som følge heraf skal der således indgås en databehandleraftale mellem Kriminalforsorgen og den pågældende, dataansvarlige kommune.

Om forholdet til databeskyttelsesdirektivet henvises til afsnit 7 nedenfor.

Da elektronisk overvågning kun vil kunne gennemføres i tilfælde, hvor både forældrene og/eller den unge på 15 år eller derover indvilliger i ordningen, vurderes forslaget ikke at rejse spørgsmål i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 5 (retten til frihed) og 8 (retten til privat- og familieliv).

2.2. Kommunens foranstaltninger for at sikre overholdelsen af ungepålæg og politiets eventuelle bistand hertil

2.2.1. Gældende ret

Med henblik på at sikre overholdelsen af visse ungepålæg findes det hensigtsmæssigt at give kommunen udtrykkelig hjemmel til at kunne bringe barnet eller den unge til det sted, hvor ungepålægget skal opfyldes. For så vidt angår politiets bistand til kommunerne i denne forbindelse bemærkes, at der i tilknytning til indførelsen af ungepålæg i serviceloven, jf. ovenfor under punkt 2.1, blev givet bemyndigelse til, at der kunne iværksættes en lokal forsøgsordning, hvorefter der i nogle udvalgte særligt udsatte kommuner kunne træffes nærmere aftale mellem kommunen og den pågældende politikreds om at bistå med at hente og bringe børn og unge, der ved et ungepålæg var pålagt en handlepligt, til stedet, hvor handlepligten skulle opfyldes. Det fremgik af lovforslaget, at politiets bistand primært ville være relevant i forbindelse med opfyldelse af enkeltstående handlepligter og således som udgangspunkt ville bestå i enkeltstående afhentning og aflevering på det sted, hvor ungepålægget skulle opfyldes. Forsøgsordningen blev aldrig iværksat på grund af nye initiativer i forbindelse med anbefalingerne fra Kommissionen om ungdomskriminalitet og det efterfølgende regeringsudspil ”Mere konsekvens, opfølgning og omsorg – en markant styrket indsats mod ungdomskriminalitet” fra oktober 2009.

2.2.2. Den foreslåede ordning

I nogle tilfælde vil det kunne være hensigtsmæssigt, at politiet yder bistand til kommunernes indsats for at sikre overholdelsen af et ungepålæg ved enkeltstående afhentning og aflevering af barnet eller den unge på det sted, hvor ungepålægget skal opfyldes. Det vil i et vist omfang kunne være relevant ved visse pålæg om at deltage i bestemte aktiviteter, og det vil navnlig kunne være hensigtsmæssigt i de situationer, hvor ungepålægget går ud på, at barnet eller den unge skal være hjemme i aften- og nattetimerne.

Muligheden for at rekvirere politiets bistand til gennemførelse af et ungepålæg er fortsat primært tiltænkt en præventiv funktion, idet det vurderes, at den blotte viden om, at kommunen kan anmode politiet om at bistå med at sikre overholdelsen af ungepålægget vil kunne få flere børn og unge til selv at møde op på stedet, hvor ungepålægget skal opfyldes.

Det foreslås derfor at ændre muligheden for etablering af forsøgsordninger i udvalgte særligt udsatte kommuner til, at politiet kan yde bistand til kommunens indsats for at sikre overholdelsen af et ungepålæg. Forslaget gen-

nemføres dels ved at tydeliggøre, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at afgørelser om ungepålæg efter § 57 b fuldbyrdes, og at kommunen kan hente og bringe barnet eller den unge med henblik på at fuldbyrde afgørelser efter § 57 b, dels ved at fastslå, at politiet kan bistå kommunen i forbindelse med at hente og bringe barnet eller den unge for at sikre overholdelsen af et ungepålæg. Politiets bistand til kommunerne vil ske i overensstemmelse med reglerne i politiloven. Der indføres samtidig en bemyndigelsesbestemmelse, hvori socialministeren og justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om, i hvilke situationer politiet vil kunne bistå kommunerne, og hvilken bistand politiet kan yde.

Afhentning ved politiets foranstaltning må antages at have en sådan intensitet, at det vil udgøre et indgreb omfattet af EMRK artikel 8. Et sådan indgreb skal opfylde betingelserne i artikel 8, stk. 2, hvorefter indgrebet skal have hjemmel i lov, varetage et af de i bestemmelsen nævnte legitime formål og være proportionalt. Politiets bistand vil bestå i enkeltstående afhentninger og afleveringer på stedet, hvor unge pålægget skal opfyldes.

2.3. Lempelse af kriterierne for anbringelse på sikrede institutioner

2.3.1. Gældende ret

Ved sikrede institutioner, jf. servicelovens § 67, stk. 3, forstås sikrede døgninstitutioner, hvor det er tilladt at have yderdøre og vinduer konstant aflåst, jf. § 5, i bekendtgørelse nr. 893 af 9. juli 2007 om magtanvendelse over for børn og unge (magtanvendelsesbekendtgørelsen), der er anbragt uden for hjemmet. En afdeling eller en institution, der er aflåst hele eller næsten hele døgnet, skal være godkendt som en sikret afdeling eller institution af kommunalbestyrelsen eller det regionsråd, som er ansvarlig for oprettelse og drift af den pågældende sikrede døgninstitution. Efter gældende regler kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at anbringe børn og unge mellem 12 og 17 år på en sikret afdeling, når det er absolut påkrævet. De nærmere betingelser følger af § 15, stk. 1, i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Kriminalitet kan ikke i sig selv begrunde anbringelse efter serviceloven på en sikret afdeling. Men kriminelle handlinger kan udgøre et af flere elementer i den samlede vurdering af, om anbringelseskriterierne er opfyldt. Andre forhold, der kan begrunde anbringelse på en sikret afdeling, kan fx være gentagne rømninger fra et anbringelsessted eller truende adfærd.

Kriteriet om, at anbringelsen skal være ”absolut påkrævet” betyder i praksis, at andre mere lempelige foranstaltninger skal være afprøvet, inden barnet eller den unge anbringes på en sikret afdeling. At andre mere lem-

pelige foranstaltninger skal være afprøvet, kan fx være en ung under den kriminelle lavalder, som tidligere har været anbragt med samtykke på en institution, men har rømmet fra institutionen og begået småkriminalitet, er blevet anbragt på en ny institution og igen rømmer og begår mere alvorlig voldelig kriminalitet.

Det er barnets eller den unges opholdskommune, der træffer afgørelse om anbringelse på en sikret afdeling samt om, hvor længe barnet eller den unge skal være anbragt. Afgørelsen kan træffes både med og uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Det bemærkes i øvrigt, at § 17 i magtanvendelsesbekendtgørelsen om varigheden af børn og unges ophold på sikrede afdelinger fortsat finder anvendelse, ligesom de øvrige regler i bekendtgørelsen om rammerne for opholdet.

2.3.2. Den foreslåede ordning

Det er regeringens opfattelse, at man skal kunne anbringe børn og unge på sikrede afdelinger, når det er påkrævet, uden nødvendigvis først at skulle prøve andre mere lempelige foranstaltninger, der på forhånd må vurderes som utilstrækkelige. Det drejer sig bl.a. om meget udadreagerende unge, som er vanskelige at rumme på åbne anbringelsessteder. Det kan fx være børn og unge, der gentagne gange er stukket af fra åbne afdelinger, og hvor det derfor er vanskeligt at fastholde barnet eller den unge i et socialpædagogisk behandlingsprogram eller børn og unge, der er voldelige over for de ansatte eller andre anbragte børn og unge, og som derfor ikke kan rummes i et almindeligt anbringelsessted eller børn og unge, der udviser selvskadelig adfærd i forbindelse med, at de stikker af fra åbne anbringelsessteder.

På den baggrund foreslås det at lempe et af kriterierne for anvendelse af sikrede afdelinger som anbringelsessted, så en anbringelse på en sikret afdeling i den konkrete situation ikke længere skal være »absolut påkrævet« men »påkrævet«.

Ved at lempe på dele af kriterierne for anbringelse på en sikret afdeling vil man på et tidligere tidspunkt kunne tage fat i og anbringe børn og unge på en sikret afdeling uden, at der er prøvet andre og mere lempelige foranstaltninger først.

Formålet er, at kommunerne får lettere ved at fastholde børn og unge, når de er til fare for sig selv eller andre, når der er behov for en pædagogisk observation eller for socialpædagogisk behandling.

Som led i ændringen vil der ske en konsekvensændring af reglerne i magtanvendelsesbekendtgørelsen, hvor flere af de øvrige ændringer som led i regeringens udspil ”En ny start” også vil blive gennemført.

Problemet med ikke at kunne tilbageholde et barn eller en ung i et nødvendigt socialpædagogisk behandlingsforløb i øvrigt bliver imødekommet med lovforslaget om styrkelse af indsatsen over for kriminalitetstruede børn og unge, hvor der stilles forslag om en ny institutions-type, hvor man i en periode kan låse døre og vinduer på anbringelsesstedet. Lovforslaget fremsættes parallelt med dette lovforslag.

2.4. Finansieringsregler vedr. unge kriminelle

2.4.1. Gældende ret

Efter de gældende regler finansieres de sikrede pladser af kommunerne i fællesskab via objektiv finansiering. Dvs. at alle kommuner betaler ud fra antallet af unge 15-17-årige i kommunen. Når unge opholder sig i kriminalforsorgens regi, finansieres opholdet af staten. Når unge afsoner på et åbent anbringelsessted i socialt regi, har kommunerne det fulde finansieringsansvar.

Det bemærkes, at der samtidig bliver fremsat lovforslag fra justitsministeren om nedsættelse af den kriminelle lavalder fra 15 til 14 år.

2.4.2. Den foreslåede ordning

Som led i finanslovsaftalen for 2010 er det aftalt, at den enkelte kommune skal betale en fast takst, når unge under 18 år fra kommunen opholder sig på sikrede afdelinger eller på Kriminalforsorgens institutioner for at sikre, at kommunerne griber ind så tidligt som muligt, hvis en ung udvikler sig i kriminel retning. En kommunal egenbetaling, der er højere end taksten for en åben institution, vil samtidig tilskynde kommunerne til hurtigt at finde en plads til kriminelle unge, som skal afsone en dom på en åben institution. Det vil bidrage til at afhjælpe de nuværende flaskehalsproblemer og nedbringe ventetiden på de sikrede institutioner.

Taksten fastsættes uafhængigt af de faktiske udgifter til den unges ophold i hhv. Kriminalforsorgens institutioner og på de sikrede afdelinger. Det betyder, at kommunerne også fremover finansierer en del af opholdet i sikrede afdelinger i fællesskab, idet det foreslås, at kommunerne betaler differencen mellem den enkelte kommunes egenbetaling og de faktiske udgifter via objektiv finansiering.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der er på finansloven for 2010 afsat en ramme på 4,4 mio. kr. i 2010 og 2,6 mio. kr. årligt hvert af de følgende år til kompensation for kommunale merudgifter i forbindelse med lempelse af kriterierne for anbringelse på sikrede institutioner. En afgørelse om brug af elektronisk

overvågning erstatter andre kommunale forebyggende foranstaltninger, som ellers skulle have været sat i værk, og forventes derfor ikke at medføre merudgifter for kommunerne.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget skal forhandles med de kommunale parter.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. De administrative konsekvenser for borgere

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. De miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Af databeskyttelsesdirektivets (direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995) artikel 7 følger, at behandling af personoplysninger kan finde sted, hvis der ikke hersker tvivl om, at den registrerede har givet sit samtykke. Endvidere kan behandling af personoplysninger finde sted, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller henhørende under offentlig myndighedsudøvelse, som den registeransvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, eller hvis behandlingen er nødvendig for, at den registeransvarlige eller den tredjemand eller de tredjemænd, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en legitim interesse. Det gælder medmindre den registreredes interesser eller de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der skal beskyttes i henhold til direktivet, går forud herfor.

Der vil ikke ved den foreslåede bestemmelse i § 57 b, stk. 4-6, blive foretaget behandlinger, der vedrører sær-

lige kategorier af oplysninger, som er omfattet af direktivets artikel 8.

Det er Socialministeriets opfattelse, at lovforslaget ligger inden for rammerne af databeskyttelsesdirektivet. Der lægges herved vægt på, at behandlingen af personoplysninger i medfør af lovforslagets § 57 b, stk. 4-6, kræver samtykke fra den registrerede.

Lovforslaget indeholder ikke i øvrigt EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F – Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Børne og Kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab (v/ formand Hanne Børner), Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Psykologforening, Danske Regioner, Dansk Sygeplejeråd, Danske Handicaporganisationer, Den Danske Dommerforening, Familieplejen Danmark, Familiestyrelsen, FOA – Fag og Arbejde, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af statsforvaltningsjurister, ForældreLANDSforeningen, HK/kommunal, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen af Opholdssteder, Botilbud og Skolebehandlingstilbud, Landsforeningen af Socialpædagoger, Lægeforeningen, Danmarks Lærerforening, Lærernes Centralorganisation, Plejefamiliernes Landsforening, Red Barnet, Rigsadvokaten, Rådet for Socialt Udsatte, Socialpædagogernes Landsforbund, Statsforvaltningerne og TABUKA.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	4,4 mio. kr. i 2010 og 2,6 mio. kr. i hvert af de følgende år.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder elementer, der relaterer sig til databeskyttelsesdirektivet (direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995)	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den foreslåede § 57 b, stk. 4, indebærer, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at et barn eller en ung i tilknytning til en afgørelse om ungepålæg kan underlægges elektronisk overvågning. Der kan træffes afgørelse om elektronisk overvågning i tilknytning til en afgørelse om ungepålæg, der indebærer, at barnet eller den unge skal være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. stk. 3, nr. 2, når der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge ikke vil overholde et sådant pålæg, og det vurderes, at en afgørelse om elektronisk overvågning vil være medvirkende til at få den unge til at efterleve pålægget.

Afgørelsen om elektronisk overvågning kan træffes for at sikre, at et pålæg om at være hjemme på bestemte tidspunkter om aftenen og natten overholdes. Hvis barnet eller den unge ikke overholder indgåede aftaler med kommunen, vil det blive registreret med det samme, og kommunen vil kunne bringe barnet eller den unge hjem, evt. med politiets bistand, jf. forslagens § 1, nr. 2-4.

Bestemmelsen giver således adgang til at indsamle, registrere og anvende personoplysninger om barnet eller den unge. Der henvises i øvrigt om forholdet til persondataloven til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1. Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om elektronisk overvågning i tilknytning til et ungepålæg. Elektronisk overvågning er tænkt som et pædagogisk værktøj, der kan anvendes i tilfælde, hvor det bidrager til, at den unge efterlever sit pålæg. Dette kan fx være i situationer, hvor den unge har fået et pålæg om i en bestemt periode at være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, og forældrene har behov for støtte til at sikre den unges efterlevelse af dette pålæg.

Den elektroniske overvågning består i, at barnet eller den unge får påsat en såkaldt elektronisk fodlænke, samtidig med at der opstilles udstyr i dennes hjem, der kan registrere, at barnet eller den unge forlader hjemmet.

Hvornår der foreligger bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge ikke vil overholde et sådant pålæg, er en konkret vurdering. Det kunne fx være tilfælde, hvor den unge tidligere har fået et ungepålæg, som ikke er overholdt, eller hvor det er tydeligt, at den unge er en

del af en uheldig gruppering, fx kriminelle unge, som må antages at kunne påvirke den unge til ikke at overholde pålægget.

Desuden er det en betingelse for at træffe afgørelse om elektronisk overvågning, at det må antages, at afgørelsen vil kunne være medvirkende til at få den unge til at efterleve pålægget. Dette kan fx være, at den unge selv giver udtryk herfor, eller hvis en tidligere afgørelse om elektronisk overvågning i forbindelse med en afgørelse om ungepålæg har medført, at den unge har overholdt et sådant pålæg, eller at forældrene har behov for støtte til at sikre, at barnet eller den unge efterlever dette pålæg.

Elektronisk overvågning kan ikke erstatte en pædagogisk indsats eller anden støtte fx efter kapitel 11 i lov om social service, men kan bruges som et redskab i den samlede pædagogiske indsats til i samarbejde med forældrene at gennemføre målsætninger om, at barnet eller den unge fx skal undgå at indgå i uheldige grupperinger og være udhilet og veloplagt, når pågældende møder i skolen om morgenen.

Elektronisk overvågning må således ikke anvendes som en sanktion, men alene som en støttende foranstaltning i den samlede sociale indsats overfor barnet eller den unge. Hvis ungepålægget ikke vurderes at være tilstrækkeligt eller den unge ikke overholder pålægget, må kommunalbestyrelsen vurdere, om der er grundlag for at iværksætte andre foranstaltninger efter servicelovens § 52, stk. 3, fx anbringelse uden for hjemmet.

Elektronisk overvågning forudsætter samarbejde med forældrene, idet overvågningen skal bruges som led i en pædagogisk indsats både fra forældrene og kommunen til at støtte forældrene i at få den unge til at følge et pålæg om fx at opholde sig hjemme om aftenen eller i weekenderne i en periode.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, kan et pålæg om elektronisk overvågning ikke gives uden samtykke fra den eller de personer, der har rådighed over den unges bolig.

Ved afgørelse om anvendelse af elektronisk overvågning skal barnets eller den unges synspunkter tillægges passende vægt i overensstemmelse med den pågældendes alder og modenhed, og i tilfælde, hvor elektronisk overvågning anvendes over for børn og unge, vil det forudsætte, at den pågældende indvilliger i ordningen. Det vil under ingen omstændigheder være muligt fysisk at tvinge barnet eller den unge til at få påsat en elektro-

nisk fodlænke, da en sådan magtanvendelse må anses for at være i strid med et grundlæggende proportionalitetsprincip. Elektronisk overvågning vil således kun kunne gennemføres i tilfælde, hvor både forældrene og/eller den unge på 15 år eller derover indvilliger i ordningen.

I vurderingen af om der i tilknytning til en afgørelse om ungepålæg efter § 57 b, stk. 3, nr. 2, skal træffes afgørelse om elektronisk overvågning, skal det endvidere vurderes, om en afgørelse om elektronisk overvågning står i rimeligt forhold til indholdet af og formålet med ungepålægget. Fx vil det ikke være proportionalt at træffe afgørelse om elektronisk overvågning i tilknytning til et ungepålæg, der alene går på, at den unge skal opholde sig i hjemmet en dag om måneden.

Desuden skal kommunalbestyrelsen overveje, om indholdet og omfanget af vilkårene i ungepålægget er af en karakter, der praktisk og pædagogisk giver mulighed for, at der samtidig træffes afgørelse om elektronisk overvågning. Med dette menes bl.a., at de tidspunkter, som afgørelsen om ungepålæg fastsætter, at den unge skal opholde sig hjemme på, skal indkodes i det overvågningsudstyr, som opstilles i den pågældendes hjem. Det vil derfor være nødvendigt, at de fastlagte tidspunkter er nogenlunde regelmæssige, hvis denne indkodning rent praktisk skal kunne lade sig gøre.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsens afgørelser om elektronisk overvågning ligesom afgørelser om ungepålæg, kan indbringes for de sociale nævn efter de almindelige klageregler i servicelovens §§ 166 og 167. Den endelige afgørelse om elektronisk overvågning henhører under domstolene.

Såfremt det i forbindelse med den elektroniske overvågning konstateres, at den unge ikke opholder sig i hjemmet på de tidspunkter, der er fastlagt i ungepålægget, må kommunen vurdere, om der er gyldige grunde til, at den unge ikke er i hjemmet på det pågældende tidspunkt, fx at der er indgået en aftale om, at den unge tager på ferie, deltager i fritidsaktiviteter eller lignende. Hvis kommunen ikke finder, at der er en undskyldelig grund til, at ungepålægget ikke er overholdt, har kommunen mulighed for at bringe barnet eller den unge tilbage til bopælen med henblik på at sikre overholdelsen af ungepålægget, om fornødent med bistand fra politiet, jf. nedenfor om bemærkningerne til nr. 2.

Der foreslås i § 57 b, stk. 6, indført en begrænsning på, hvor længe børn og unge kan være underlagt elektronisk overvågning. Når kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om anvendelsen af elektronisk overvågning i tilknytning til et ungepålæg, skal der således samtidig træffes afgørelse om varigheden af denne. Der kan træffes afgørelse om elektronisk overvågning af en varighed på

op til 1 måned ad gangen. Den samlede varighed af elektronisk overvågning kan ikke overstige 3 måneder inden for en periode på 12 måneder. Der henvises i øvrigt til forslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.

Til nr. 2, 3 og 4

Der stilles forslag om dels at indføje i § 64, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at afgørelser om ungepålæg efter § 57 b fuldbyrdes, dels i § 64, stk. 2, at give kommunen kompetence til at hente og bringe den unge med henblik på at fuldbyrde afgørelser efter § 57 b. Det foreslås endvidere i § 57 b, stk. 10, at politiet kan bistå kommunen i forbindelse med at hente og bringe den unge for at sikre overholdelsen af et ungepålæg. Samtidig indsættes en bemyndigelsesbestemmelse i § 57 b, stk. 11, hvorefter socialministeren efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om politiets bistand i kommunerne i forbindelse med gennemførelse af ungepålæg. Politiets bistand til kommunerne vil ske i overensstemmelse med reglerne i politiloven og med anvendelse af de magtmidler, der er beskrevet heri. Politiet vil således have mulighed for at anvende magt i forbindelse med fuldbyrdelsen af pålægget.

Muligheden for at rekvirere politiets bistand til gennemførelse af ungepålæg er primært tiltænkt en præventiv funktion, idet det vurderes, at den blotte viden om, at kommunen kan anmode politiet om at bistå med at hente og bringe den unge, vil kunne få flere unge til selv at møde op på stedet, hvor ungepålægget skal opfyldes. Der henvises i øvrigt til forslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1.

Kommunalbestyrelsen skal i hvert enkelt tilfælde, hvor det beslutes, at politiet skal anmodes om at bistå ved gennemførelsen af et ungepålæg, foretage en vurdering af indgrebets proportionalitet, dvs. om beslutningen om, at politiet skal bistå ved gennemførelsen af ungepålægget står i rimeligt forhold til overtrædelsen af den konkrete pålagte handlepligt.

Til nr. 5

Det foreslås med en ændring af § 123, stk. 1, at lempokriterierne for anbringelse på sikrede afdelinger fra »absolut påkrævet« til »påkrævet«. Denne lempelse giver kommunerne videre mulighed for at træffe afgørelse om at anbringe børn og unge på sikrede afdelinger. At indsatsen skal være »absolut påkrævet« har i praksis betydning, at andre mere lempelige indsatser skal være afprøvet, inden den unge anbringes på en sikret afdeling. Dette kan føre til, at en konsekvent indsats igangsættes

for sent, og at den unge risikerer at skulle bo flere forskellige steder inden anbringelsen på en sikret afdeling.

En lempelse af kriterierne for anbringelse på en sikret afdeling indebærer, at andre mere lempelige indsatser ikke nødvendigvis skal være afprøvet inden den unge anbringes på en sikret afdeling. Således bliver der med forslaget givet mulighed for på et tidligere tidspunkt, at tilbageholde børn og unge i forbindelse med socialpædagogisk observation eller behandling eller gribe ind på et tidligere tidspunkt, hvis den unge er til skade for sig selv eller andre. Kommunerne skal hermed ikke afvente, at problemerne bliver så alvorlige, at det er absolut påkrævet at handle, førend de kan fastholde børn og unge i en socialpædagogisk behandling eller får mulighed for at observere barnet eller den unge i lukket regi.

Lempelsen af kriteriet fra at skulle være absolut påkrævet til påkrævet vedrører alene anbringelse på en sikret afdeling og ikke andre muligheder for at anvende magt, fx muligheden for at fastholde unge efter § 2 eller muligheden for anbringelse i isolation efter § 6, stk. 2, i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Til nr. 6

Socialministeren kan efter den gældende regel, jf. § 174, stk. 4, fastsætte regler om principperne for kommunernes finansiering af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud, herunder sikrede afdelinger.

Med forslaget til § 174, stk. 5, får socialministeren hjemmel til også at kunne fastsætte regler om opkrævning af en fast takst hos kommunerne, når børn og unge under 18 år opholder sig i Kriminalforsorgens institutioner.

Det bliver hermed muligt at fastsætte en fast takst for børn og unges ophold, uanset om de opholder sig på sikrede afdelinger eller i Kriminalforsorgens regi. Udgifter ud over den faste takst på sikrede afdelinger, finansieres som i dag via objektiv finansiering, hvor kommunerne betaler i forhold til antallet af 15-17-årige i kommunen. Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

§ 57 b. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele et barn eller en ung i alderen 12-17 år et ungepålæg, når barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare, og når det vurderes, at et frivilligt samarbejde med barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren om støtte efter § 52, stk. 3, ikke er tilstrækkeligt til at afhjælpe barnets eller den unges problemer. Afgørelsen om ungepålæg kan træffes uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Stk. 2. Meddelelse af et ungepålæg forudsætter, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge

- 1) har ulovligt skolefravær, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes,
- 2) har begået kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,
- 3) har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer eller

4) nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 3. Et ungepålæg skal angive en eller flere konkrete handlepligter for barnet eller den unge, som vurderes at være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at barnet eller den unge skal

- 1) modtage en eller flere foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 3, 6, 7, 9 eller 10,
- 2) være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt eller
- 3) bidrage til at genoprette forrettet skade.

Stk. 4. Hvis der er truffet afgørelse om ungepålæg efter stk. 1, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse efter § 52, stk. 1, om at iværksætte foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 3, 6, 7, 9 eller 10, selv om forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen vil kunne opnås uanset det manglende samtykke.

Stk. 5. § 57 a, stk. 5 og 8, finder tilsvarende anvendelse på ungepålægget efter stk. 1.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelse om ungepålæg efter stk. 1 overveje, om der samtidig bør træffes afgørelse om forældrepålæg efter § 57 a.

Stk. 7. Indenrigs- og socialministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler i en bekendtgørelse om gennemførelsen af en forsøgsordning, hvorefter politiet yder kommunen bistand i forbindelse med gennemførelsen af ungepålæg.

Lovforslaget

1. I § 57 b indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at barnet eller den unge i tilknytning til en afgørelse om ungepålæg, der indebærer at barnet eller den unge skal at være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. stk. 3, nr. 2, kan underlægges elektronisk overvågning, når der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge ikke vil overholde det meddelte pålæg, og det vurderes, at elektronisk overvågning vil være medvirkende til at få barnet eller den unge til at efterleve pålægget.

Stk. 5. Afgørelsen om elektronisk overvågning efter stk. 4 skal stå i rimeligt forhold til indholdet af og formålet med ungepålægget.

Stk. 6. Afgørelsen om elektronisk overvågning efter stk. 4 træffes for en afgrænset periode på højst 1 måned ad gangen. Den samlede varighed af elektronisk overvågning må ikke overstige 3 måneder inden for en periode på 12 måneder. «

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 7-10.

2. § 57 b, stk. 7, der bliver stk. 10, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 10.* Politiet kan yde bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter § 64, stk. 2, når disse beføjelser udøves i forbindelse med en afgørelse om ungepålæg.

Stk. 11. Socialministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren nærmere regler om politiets bi-

§ 64. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at afgørelser efter §§ 51, 58 og 63, § 68, stk. 3, og § 68 a fuldbyrdes.

Stk. 2. Kommunen har mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til forældremyndighedens indehavers bolig, rum eller gemmer for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde de afgørelser, der er nævnt i stk. 1.

§ 123.

Stk. 1. Sikrede afdelinger, isolation, fiksering m.v. i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge må alene anvendes, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Indenrigs- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betingelserne herfor. Aflåsning om natten af værelser i sikrede afdelinger betragtes ikke som isolation.

§ 174. Kommunalbestyrelsen fastsætter en takst for det enkelte kommunale tilbud, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Taksten efter stk. 1 skal beregnes med udgangspunkt i de gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af tilbuddet eller typen af tilbud.

Stk. 3. Indenrigs- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om takstberegningen og om, hvilke tilbud der er omfattet af bestemmelsen.

Stk. 4. Indenrigs- og socialministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte regler om principperne for kommunernes finansiering af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud.

stand til kommunerne i forbindelse med gennemførelse af ungepålæg. «

2. § 57 b, stk. 7, der bliver stk. 10, affattes således:

»*Stk. 10.* Politiet yder bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter § 64, stk. 2, i tilknytning til en afgørelse om ungepålæg.

Stk. 11. Socialministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om politiets bistand til kommunerne i forbindelse med gennemførelse af ungepålæg. «

3. I § 64, stk. 1, indsættes efter »§§ 51,«: »57 b,«.

4. I § 64, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Kommunen kan hente og bringe barnet eller den unge til stedet, hvor ungepålægget skal opfyldes, med henblik på at fuldbyrde afgørelser efter § 57 b. «

5. § 123, stk. 1, affattes således:

»Sikrede afdelinger i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge må alene anvendes, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet. Isolation, fiksering m.v. i institutioner beregnet til døgnophold for børn og unge må alene anvendes, når forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betingelserne herfor. Aflåsning om natten af værelser i sikrede afdelinger betragtes ikke som isolation. «

6. I § 174 indsættes som stk. 5:

»*Stk. 5.* Socialministeren kan fastsætte regler om opkrævning af en fast takst hos kommunerne, når unge under 18 år har ophold i Kriminalforsorgens institutioner. «

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2010.